

Література:

1. Божидарнік Н.В. Валютні операції : підручник / Н.В. Божидарнік, Т.В. Божидарнік. – К.: ЦУЛ, 2013. – 698 с.
2. Дзюблюк О.В. Валютна політика: Підручник / О.В. Дзюблюк. – К.: Знання, 2007. – 422 с.
3. Основы банковского дела: учебное пособие / коллектив авторов; под ред. О.И. Лаврушина. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Кнорус, 2013. – 392 с.
4. Гроші та кредит: підручник / А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна, М.І. Савлук та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза і канд. екон. наук, доц. М.Ф. Пуховкіної. – К. : КНЕУ, 2005. – 556 с.

РІВНІ ІЄРАРХІЇ СУБ'ЄКТІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Поповцева М.

*Науковий керівник: Кирчата І.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Загострення конкурентної боротьби в світовій економіці обумовлює необхідність розглядати конкурентоспроможність як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях, а умови посилення процесів інтернаціоналізації та глобалізації бізнесу проблему підвищення конкурентоспроможності підприємства і країни в цілому висунуто на перший план.

Ступінь посилення ринкових позицій на зовнішніх ринках окремого підприємства в більшості випадків переходить від рівня конкурентоспроможності підприємства до рівня конкурентоспроможності держави (регіону, галузі). Стійке положення підприємства на зовнішніх ринках, ступінь його привабливості загалом визначається досягнутим рівнем конкурентоспроможності держави, який і має формувати лояльне відношення стратегічних партнерів.

Різноманітність методологічних підходів авторів до дослідження конкурентоспроможності, а також ізольований розгляд того чи іншого об'єкту без врахування його місця в ієрархії понять та визначення базового рівня унеможливають розробку ефективної системи управлінських рішень тактичного та стратегічного характеру, чим й гальмують процес нарощування та підвищення рівня конкурентоспроможності на кожному послідовному рівні.

Слід також відзначити, що в економічній літературі існують дискусії щодо вибору базового рівня конкурентоспроможності, а разом із тим і параметрів оцінки на кожному з рівнів, вищих за базовий. Необхідно відмітити, що за таких умов параметри оцінки рівня конкурентоспроможності нижчого рівня повинні входити як базові змінні в параметри оцінки вищого рівня.

Цілком очевидно, що в ієрархії понять конкурентоспроможності більшість авторів базовим визначають „конкурентоспроможність продукції”, не враховуючи той аспект, що в теперішній час більшість підприємств є

диверсифікованими за видами продукції та ринками, а тому рівень конкурентоспроможності продукції та загальний рівень конкурентоспроможності підприємства не завжди співпадають.

Наявність та поточний стан використання ресурсів кожного нижчого суб'єкта конкуренції формує конкурентоспроможність вищого суб'єкта та має властивість нарощувати (скорочувати) його з кожним рівнем ієрархії.

Так, про конкурентоспроможність національної економіки свідчить кількість конкурентоспроможних регіонів, які представлені окремими галузями; конкурентоспроможність галузі реалізується тільки через виробничо-господарську діяльність працюючих в ній підприємств. В свою чергу, конкурентоспроможність продукції є лише окремою частиною в комплексі цілей підприємства поряд з його власними можливостями і ринковою активністю.

Оскільки ці рівні взаємозалежні, і оцінка їх стану визначається станом справ на нижчому рівні, то підвищення рівня конкурентоспроможності будь-якого з суб'єктів обумовлює підвищення рівня конкурентоспроможності кожного послідуєчого рівня (рис.1).

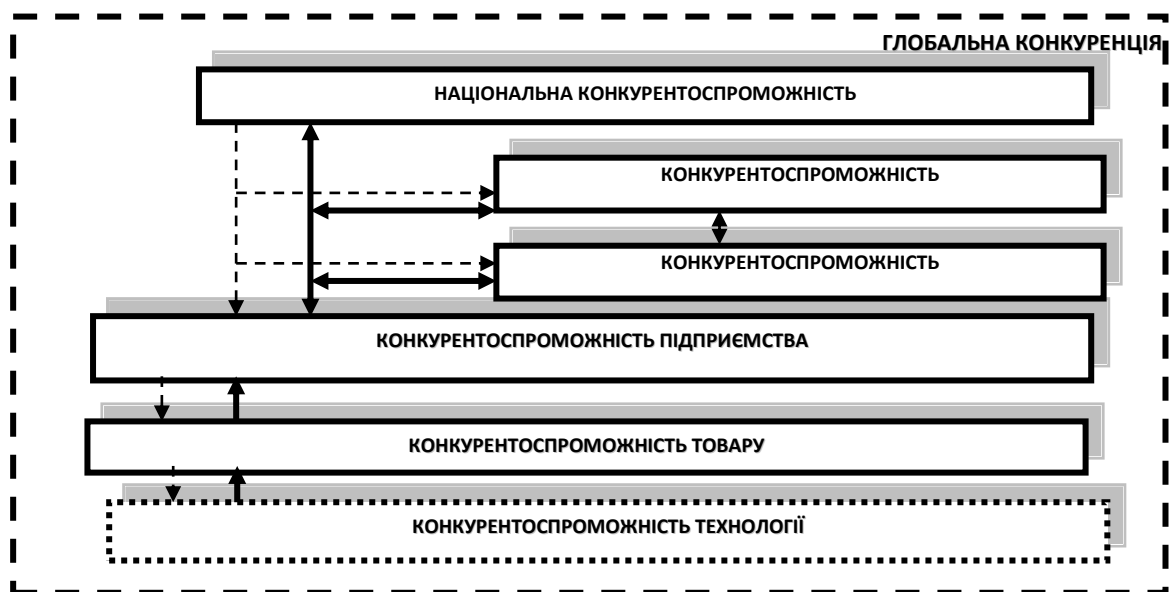

Рисунок 1 – Рівні конкурентоспроможності суб'єктів конкуренції

В загальному вигляді модель конкурентоспроможності першого, проміжного та останнього рівнів ієрархії конкурентоспроможності можна представити наступним чином:

$$K_1 = f(x_1^1; x_2^1 \dots x_m^1), \quad K_i = f(K_{i-1}; x_1^i; x_2^i \dots x_m^i),$$

$$K_n = f([K_1; K_2 \dots K_{n-1}]; [x_1^n; x_2^n \dots x_m^n]),$$

де K_1 – базовий рівень ієрархії конкурентоспроможності; $x_1^1; x_2^1 \dots x_m^1$ – фактори формування першого рівня ієрархії конкурентоспроможності; $x_1^i; x_2^i \dots x_m^i$ – фактори формування i -рівня ієрархії конкурентоспроможності, K_i – проміжний рівень ієрархії конкурентоспроможності; K_{i-1} – попередній рівень кожного послідуєчого рівня ієрархії конкурентоспроможності; K_n – вищий рівень ієрархії конкурентоспроможності; $x_1^n, x_2^n \dots x_m^n$ – фактори формування n -рівня ієрархії конкурентоспроможності.

Аналіз понятійного апарату конкурентоспроможності дозволив сформулювати ієрархію рівнів конкурентоспроможності суб'єктів ринку, тим самим підтвердивши багаторівневність та взаємозалежність визначеної економічної категорії. Надана ієрархія передбачає наступне: наявність та поточний стан використання ресурсів кожного нижчого суб'єкта конкуренції формує конкурентоспроможність вищого суб'єкта та має властивість нарощувати (скорочувати) його з кожним рівнем ієрархії. Необхідно відмітити, що за таких умов параметри оцінки рівня конкурентоспроможності нижчого рівня повинні входити як базові змінні в параметри оцінки вищого рівня.

ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Суконна Н.Г.

*Науковий керівник: Касатонova І.А., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

За даними деяких джерел важливим складовим елементом розвитку господарської діяльності підприємств є зовнішньоекономічна діяльність, яка збільшує конкурентоспроможність українських товарів в порівнянні з іноземними, збільшує експортний потенціал країни, залучає іноземні інвестиції та сприяє забезпеченню економічної стабільності України.

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) – це окрема сфера господарської діяльності України, яка пов'язана з міжнародною діяльністю науково – технічних кооперацій, експорт та імпорт товарів, а також вихід підприємств на зовнішній ринок [1].

ЗЕД має велике значення для економіки України. Вона досі залишається основним напрямком політики держави, що створює засади для розвитку торгівлі та вигідного інвестиційного клімату.

Міністерство економіки України зазначає, що останнім часом розвиток зовнішньоекономічної діяльності України характеризується тенденціями спаду. Країна все дужче набуває рис сировинного придатку великих держав.

У сфері ЗЕД Україна має наступні проблеми:

- 1) суперечливість законодавства;
- 2) низька конкурентоспроможність товарів вітчизняного виробника в порівнянні з іноземним аналогічним товаром;